

Dokument nr. 15:6

(2001-2002)

Spørsmål til skriftlig besvarelse med svar

Spørsmål nr. 80

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Sigrun Eng

Besvart 27. desember 2001 av miljøvernminister Børge Brende

Spørsmål:

«Eg er kjent med forsøk på å få den "ville" ulven vekk ifrå Langedrag. Ulven luskar og som ei "halvtam" bikkje i andre områder. I grenda Tunhovd heilt opp på trappa til folk. Innbyggjarane der er av det sindige slaget, men det er begrensa kor lenge dei aksepterer at eksperiment med skyting ut i lufta, utan resultat, skal pågå. Nore/Uvdal kommune er ikkje definert som vertskommune for ulv.

Kan statsråden gi eit klart svar på kva som skal skje, og når ein kan forvente at småbarn trygt kan leike ute?»

Vedlegg til spørsmål:

Fra: Nils Petter Undebakke. E-post: nils-petter.undebakke@nore-og-uvdal.kommune.no

Sendt: 10. desember 2001 kl. 10:37

Til: sigrun.eng@stortinget.no

Emne: Ulv i Tunhovd, Nore og Uvdal kommune.

Direktoratet for naturforvaltning
Tungasletta 2
7485 Trondheim

ULV I NORE OG UVDAL KOMMUNE

Nore og Uvdal kommune ønsker forvaltningsmessige avklaringer fra Direktoratet for naturforvaltning (DN) i forhold til ulven som oppholder seg i kommunen. Man aksepterer at forsøkene med skrem-

ming gjennomføres, men kommunen vil påpeke viktigheten av en tidsplan i det videre arbeidet. Etter avsluttet forsøk med skremming vil kommunen ha en klar avklaring i forhold til ulven og forvaltningen videre.

Det må være et legitimt krav at forvaltningen er så forutsigbar at det kan settes noen datoer for når forsøket skal være avsluttet.

Kommunen krever med dette avklaring i god tid før jul!

Tidligere saksgang

Det forutsettes at DN er kjent med tidligere saksgang. Kommunen minner om at det først ble søkt om felling til Fylkesmannen i Buskerud. Denne søknaden ble avslått. Kommunen påklaget ikke vedtaket, men sendte et brev til DN der det ble krevd handlingsrettede tiltak. Samtidig hadde Politimesteren i Kongsberg gjennom Lensmannen i Nore og Uvdal anmodet Statens naturoppsyn (SNO) om bistand til å vurdere situasjonen. Langedrag Naturpark sendte en søknad om å sette ulven i innhengning. Dette ga DN avslag på, og sa i svarbrevet at det kom til å bli gjort forsøk på å skremme ulven vekk. Ulven ble mandag 26/11 bedøvet og radiomerket. Det har siden blitt gjort forskjellige forsøk på å skremme ulven vekk.

Erfaringer fra forsøket med skremming

Kommunen aksepterer forsøket som er gjort i forhold til å skremme ulven vekk. I de rapporter som

kommunen er kjent med, er vurderingen at ulven har blitt mer sky i forhold til menneskelig aktivitet, spesielt i nærheten av Langedrag.

Ulven er etter all sannsynlighet mer sky overfor folk, og det reduserer sannsynligheten for at det oppstår uheldige situasjoner på Langedrag. Det er likevel på det rene at ulven ikke har forlatt området, og er i kontakt med ulvene på Langedrag regelmessig ved å komme inntil i rolige tider på døgnet.

Kommunens vurdering er derfor at forsøkene på skremming har hatt en forbigående (?) effekt mht. skyhet for mennesker. Ulven har likevel ikke forlatt området, og at det er en tilknytning til ulveflokkene på Langedrag fortsatt.

Sannsynlighet for pardannelse

Det faktum at ulven er ei tispe i brunst/forbrunst vil medføre en sannsynlighet for at jo lenger tid som går, jo større er sannsynligheten for kontakt med en hannulv. Ut fra bestandstallene for den sørskandinaviske ulvestammen, er det klart at det er flere unge hannulver på vandring.

Kommunenes vurdering er at ei ulvetispe i brunst/forbrunst virker tiltrekkende på hannulver. Det er flere hannulver på vandring, og med bakgrunn i den tilknytning ulvetispa har til Langedrag, er sannsynligheten for en pardannelse i området klart tilstede.

Sannsynlighet for parring med hund

Ulvetispa som er i brunst/forbrunst vil virke tiltrekkende i forhold til hannhunder. Det henvises til hybridflokkene i Østfold. Det er flere som driver med hundekjøring i området, og det er også jakthunder, eksempelvis harehunder og hunder som deltar i jaktprøver, som er løse.

Kommunens vurdering er at sannsynligheten for en parring med en hund er tilstede.

Framtidige situasjoner i forhold til Langedrag

Langedrag vil med sin ulvegård virke tiltrekkende på ville ulver på vandring. Kommunen har hatt den vurdering at det kun var snakk om tid før man fikk den situasjon som nå er oppstått. Det er også sannsynlig at dette ikke er siste gang man har ulv i nærheten av Langedrag. Dette medfører at DN må gjøre vurderinger i forhold til sannsynlige, framtidige situasjoner lik den man har nå.

Kommunen aksepterer de forsøk som er gjort med skremming, men er kritisk til reaksjonen i starten av saken. Det gikk etter kommunen sin vurdering for lang tid før DN kom "på banen", og det måtte et stort lokalt trykk til før man sendte SNO til Langedrag. Selv om det raskt blir etterpåklokskap, mener kommunen klart at DN burde tatt tak i saken tidligere. Det hadde klart vært bedre i forhold til ulven, og den tilknytning den over tid vil få til flokken på innsiden av gjerdet.

Forvaltning av ulv i Nore og Uvdal og tilgrensende områder

Nore og Uvdal kommune ligger utenfor forvaltningssonen for ulv. Dette faktum må ha klare konsekvenser for forvaltningen. Soneringen bør komme klart til syne i de vurderinger DN skal gjøre framover. Kommunen mener klart å ha sannsynliggjort at man raskt kan få en situasjon som strider med de føringer som er gitt i vedtaket om forvaltningssoner, ved at det kan skje pardannelse eller parring med hund.

Det er også en faktor at jo lengre tid saken tar før en avgjørelse taes, jo større blir konflikthetsgraden lokalt. Verken DN eller andre aktører er tjent med høyere og høyere konflikthetsgrad i et område som ligger utenfor forvaltningssonen. En etablering av et par vil også berøre Nore og Uvdal sine nabokommuner i Hallingdal. Det er felles grense og bare noen få kilometer til kommunene Hol, Al, Gol, og Nes. En pardannelse i området vil raskt medføre at kommuner, landbruksinteresser og andre engasjerer seg kraftig i saken. Det er derfor kommunens vurdering at et rask avgjørelse i saken vil virke konfliktdempende og ressursbesparende i forhold til en svært opphetet situasjon med harde fronter på begge sider.

Kommunen ønsker i forhold til framtidige situasjoner og i forhold til målsetningene med lokal forvaltning, å diskutere med DN aktuelle tiltak som kan medføre en rask handling lokalt. Det bør gjøres prinsipielle vurderinger av DN, Fylkesmann, og kommunen i fellesskap, og deretter bør beslutningen flyttes så langt ned i system som mulig.

Dette vil medføre at man i framtiden vil opparbeide kompetanse lokalt, handle raskt og på en lite ressurskrevende måte for forvaltningen.

Reaksjoner i lokalsamfunnet

Kommunen har sett det som nødvendig å holde informasjonsmøter i bygda Tunhovd. Tunhovd ligger i nærheten av Langedrag, og ulven har vært inne i bebyggelsen i Tunhovd.

Kommunen ønsker å formidle følgende reaksjoner som har framkommet på disse møtene, og i lokalsamfunnet ellers:

- Flere i Tunhovd føler frykt for ulven, og dette har medført redusert livskvalitet, bevegelsesfriheten, ikke minst for barn, er sterkt begrenset. (Lysløypa er det ingen som tør bruke).
- Tunhovdsamfunnet føler at de inngår i forsøket. Ulven sitt opphold i nærheten av husene medfører usikkerhet, og det er også usikkerhet knyttet til hva som skjer med ulven når den blir mer og mer skremt av mennesker. Det etterlyses sterkt en tidsplan og en forutsigbarhet i den videre forvaltningen av ulven.

- Det er flere som setter et spørsmål om det er dyreetisk forsvarlig å systematisk plage ulven i så lang tid med de skremmeforsøk som pågår.
- Økonomisk er det ingen forståelse for at det kan settes inn så mye ressurser på en ulv.

Kommunenenes forventninger til DN

Kommunen forventer med bakgrunn i dette at DN tar ansvar i saken, og løser denne saken ved å bruke viltloven og de føringer som soneringsplanen for ulven medfører. Det ville etter kommunen sin vurdering være en fallitt om annet lovverk måtte nyttes i nødverge eller opphetede situasjoner der politiet måtte gå til tiltak mot ulven. (Politiloven, dyrevernloven).

Kommunen krever derfor at ND gjør vedtak om felling eller flytting av ulven. Det ønskes også at diskusjonen om behandling av framtidige tilfeller av ulv i området blir holdt med de myndigheter som er relevante. Det forventes at man uansett vedtak behandler innholdet i brevet i forhold til de regler forvaltningsloven krever.

Med hilsen
Norelog Uvdal kommune

Nils Peter Undebakke
Ordfører

Kopi:
Regionalt rovdyrutvalg i Buskerud
Fylkesmannen i Buskerud
Politimesteren i Kongsberg
Utmarkskommunenenes sammenslutning (USS)
Hol kommune
Gol kommune
Al kommune
Nes kommune

Svar:

Med bakgrunn i at en vill ulv over en lengre periode har oppholdt seg i nærheten av Langedrag Naturpark, har Direktoratet for naturforvaltning (DN) ved Statens naturoppsyn (SNO) etter anmodning fra lokalt politi gjort en rekke forsøk på å skremme ulven vekk fra området etter at dyret ble radiomerket 26. november. Disse forsøkene førte ikke til at ulven ble mindre stasjonær. 19. desember ba jeg direktoratet om raskt å iverksette alternative tiltak med sikte på å få til en løsning. Jeg presiserte samtidig at jeg ikke anså felling av dette dyret som et aktuelt alternativ i en situasjon der den ville ulvetispa ikke har gjort noen skade.

Jeg kan videre opplyse at direktoratet 20. desember fattet vedtak om at Langedrag Naturpark på nærmere vilkår får tillatelse til å ta den ville ulven inn i naturparken.

Spørsmål nr. 81

Innlevert 14. desember 2001 av stortingsrepresentant Gunhild Øyangen

Besvart 3. januar 2002 av sosialminister Ingjerd Schou

Spørsmål:

«Vil sosialministeren sørge for at et alvorlig sykt barn får dekket fullt ut utgifter til helt nødvendig medisinsk utstyr over folketrygden til behandling hjemme?»

Begrunnelse:

Ved Orkdal trygdekontor har en familie nå fått avslag på bidrag til nødvendig medisinsk utstyr. Avisen Sør-Trøndelag har omtalt familiens situasjon 8., 11. og 14.12.01.

En liten jente fikk en sjelden lidelse da hun var 14 mnd. gammel. Hun må puste gjennom et rør i halsen grunnet såkalt tracheostomi. Familien har nå en regning på 15 000 kroner på apotek for uttak av helt spesielt livsnødvendig utstyr tatt ut i løpet av en treukers periode. Trygdekontoret holder seg til de utstyrslistene og retningslinjene de har, og hevder derfor at det ikke kan innvilges bidrag.

Vi kan ikke forvente å ha et regelverk som dekker alle spesielle sykdommer og spesielt utstyr.

Det er likevel helt uakseptabelt at en familie som står på døgnet rundt for et alvorlig sykt barn i tillegg risikerer å komme i et økonomisk uføre. Jeg tillater meg å vise til Rikstrygdeverkets rundskriv til folketrygdloven § 5-22 bidrag til spesielle formål. Denne bestemmelsen har fungert som et sikkerhetsnett for stønader i situasjoner som faller utenom annet regelverk. Jeg regner med at denne bestemmelsen eller andre bestemmelser kan komme til anvendelse i dette tilfellet, slik at denne uverdige situasjonen kan opphøre.

Svar:

Rikstrygdeverket har hatt telefonkontakt med trygdekontoret for å få vite mer om dette tilfellet. Etter det jeg kan se er gjeldende regler og retningslinjer fulgt.

Forskrift om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr § 3 nr. 3 lyder: "Folketrygden yter stønad til: Bandasjemateriell og kanyler og lignende som nyttes etter operasjoner i strupe og luftveier med langvarige eller varige fistler."

Etter det jeg har fått opplyst gjelder denne saken et barn på 3 år som har fått utført en tracheostomi. Dekning av utstyr ved denne tilstanden skal i utgangspunktet dekkes etter denne bestemmelsen i folketrygdløven. Det er imidlertid bare utstyr som er prisforhandlet og tatt inn i listen over refusjonsberettiget utstyr som skal dekkes. De produktene som blir benyttet i foreliggende tilfelle er ikke tatt inn på listen over refusjonsberettiget materiell.

Folketrygdløven § 5-22 første ledd lyder: "Tryg-

den kan yte bidrag til dekning av utgifter til helsetjenester når utgiftene ikke ellers dekkes etter denne loven eller andre lover."

Rikstrygdeverkets retningslinjer med opplisting av forhåndsgodkjente formål det kan ytes bidrag til, er i utgangspunktet bindende for trygdeetaten. Det foreliggende tilfellet er ikke omfattet av noen av disse formålene.

Jeg er enig i at denne familien må få dekket sine utgifter til helt nødvendig medisinsk utstyr. Jeg finner det naturlig og hensiktsmessig at trygden i dette spesielle tilfellet dekker utgiftene. Jeg vil derfor informere Rikstrygdeverket om at utgiftene til nødvendig medisinsk forbruksmateriell skal dekkes over bidragsordningen i slike tilfeller.

Spørsmål nr. 82

Innlevert 17. desember 2001 av stortingsrepresentant Åslaug Haga

Besvart 27. desember 2001 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I svar på spørsmål nr. 60 av 12.12.01 vedrørende finansiering av Nye SiA, skiller helseministeren mellom departementet som sektoransvarlig for den faglige godkjenning av byggeprosjektet og regionforetakene som eiere og ansvarlige for å vurdere finansiering av investeringer.

Tar statsråden ansvaret for at byggeprosjektet Nye SiA føres fram til politisk godkjenning og finansiering, og vil finansieringsrammene som gjøres tilgjengelig for Helse Øst i tilstrekkelig grad ta hensyn til finansieringsbehovet for Nye SiA i 2002?»

Begrunnelse:

Det vises til spørsmål nr. 60 vedrørende finansiering av Nye SiA og helseministerens svar av 12.12.01. Jeg er glad for at helseministeren understreker at arbeidet med faglig godkjenning vil være fullført i departementet om kort tid. Videre er jeg glad for at helseministeren bekrefter de forutsetninger som den tidligere helseministeren la til grunn for prosjektet hva gjelder arealrammen for prosjektet.

Jeg er imidlertid bekymret over at helseministeren etter min vurdering ikke ser ut til å ta et overordnet ansvar for denne saken. Dette fordi helseministeren så sterkt understreker at ansvaret for godkjenning er todelt, ved at SHD skal gi faglig godkjenning og at Helse Øst skal vurdere finansieringen og investeringen. Dette gir grunn til å spørre om det er SHD som er den reelt godkjennende instans i denne saken, og om SHD når kvalitetssikringen og vurderingen av

prosjektet er avsluttet, vil fremme et forslag om gjennomføring for Stortinget hvor også finansieringen er lagt inn. Hvis så er tilfellet, og Stortinget har gjort sitt vedtak, inkludert finansieringen av prosjektet, kan det umulig være slik at Helse Øst kan overprøve departementet, Regjeringen og eventuelt også Stortingets ønsker om framdrift og finansiering. Jeg er sjølsagt klar over at helseforetakene skal ha et sjølstendig ansvar for å vurdere ulike tiltak i forhold til tildelt økonomiske ramme. Dette rikker imidlertid etter min oppfatning ikke ved at de endelige beslutninger om gjennomføring og finansiering vil være et politisk ansvar og at helseministeren opptrer som øverst ansvarlige for "eiersiden". Jeg finner på denne bakgrunn også grunnlag for å spørre helseministeren om hvilke investeringsrammer som gjøres tilgjengelige for Helse Øst, og om denne i tilstrekkelig grad tar hensyn til finansieringsbehovet for Nye SiA i 2002.

Det er opplagt at Helse Øst også må få en mulighet til å gjøre seg kjent med og kvalitetssikre både dette og andre sykehusprosjekter i regionen. Jeg er kjent med at det allerede er etablert ei egen styringsgruppe som er i gang med dette arbeidet. Videre er jeg innforstått med at et prosjekt av denne størrelse sjølsagt også må underlegges en grundig kvalitetssikring og risikoanalyse. Men så vidt jeg har forstått, er denne forutsetningen allerede bakt inn i framdriftsplanene for Nye SiA, i forståelse med departementet. Dette innebærer at det skal være satt av tilstrekkelig tid til disse prosessene, slik at prosjektet får sin endelige godkjenning før sommeren 2002.

Dersom dette ikke skulle skje, vil som kjent byg-

gestart på Nye SiA nok en gang måtte utsettes. Når helseministeren sier at "fremdriftsplanen for sykehusprosjektet Nye SiA må sette av tilstrekkelig tid til en slik grundig gjennomgangarbeidelse og kvalitets-sikring av forprosjektet, slik at vi har et mest mulig betryggende og forsvarlig grunnlag for gjennomføringen av dette krevende byggeprosjektet", blir det for meg nærliggende å spørre helseministeren om dette innebærer at det etter departementets vurdering ikke er satt av tilstrekkelig tid til dette i framdriftsplanen for Nye SiA. Dette vil i så fall være nye signaler fra SHD. Dersom helseministeren mener at så er tilfelle, vil jeg utfordre helseministeren på å gi klart uttrykk for hvor lang tid han da mener departementet har behov for før Stortinget får saken til behandling.

Svar:

Til første del av spørsmålet kan jeg bekrefte at det er mitt ansvar å legge Nye SiA frem for Stortinget

som ledd i en samlet gjennomgang av store sykehusprosjekter og finansiering av disse. Det er imidlertid ikke riktig å forskuttere hva dette vil innebære av forslag, verken samlet eller for et enkelt prosjekt.

Det er også viktig at de regionale helseforetakene, i dette tilfellet Helse Øst, gis et reelt grunnlag for å ta det samlede ansvar som de er pålagt for spesialisthelsetjenestene i sin region, selv om det er forutsatt en spesiell behandling av investeringsprosjektene i 2002. Dette er på ingen måte noen ansvarsfraskrivelse fra min side, men en viktig betingelse for at den organiseringen som Stortinget har vedtatt for statens eierskap til sykehusene, skal kunne fungere etter forutsetningene. Helse Øst bør derfor gis anledning til å gjøre sine vurderinger av prosjektet Nye SiA slik jeg har redegjort for i mitt første svar, før jeg trekker noen konklusjoner med hensyn til det forslag Stortinget skal få seg forelagt i Revidert nasjonalbudsjett.

Spørsmål nr. 83

Innlevert 17. desember 2001 av stortingsrepresentant Magnhild Meltveit Kleppa

Besvart 4. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Meiner statsråden at ein søknad om spelemidlar til fleirbrukshall i ein kommune som verken har kulturbygg eller idrettshall frå før bør gå føre ein som har fått tilskot til fleire?»

Grunngjeving:

Eg viser til svar på skriftleg spørsmål nr. 18 datert 2.11.01 der statsråden gir ei orientering om regelverket frå 2002. Ho kommenterer ein søknad frå A/L Finnøy Fleirbrukshall med at søknaden ikkje var prioritert frå fylkeskommunen i 2001. I Finnøy har dei arbeidd med planar i fleire år, dette er gjort i nært samspel med rådgjeving frå fylkeskommunen. Teknisk godkjenning inneber frå fylkeskommunen at hallen på Finnøy er i "kø" med første utbetaling i 2002. Det som skaper problem er at finansieringspla-

nen er etter reglar som no er endra. Statsråden legg vekt på rettferd i sitt siste avsnitt. Det difor viktig å få avklart om ho i det også legg at barn og unge som frå før ikkje har høve til aktivitetar tilknytta ein hall skal vektleggjast ved prioritering av søknader.

Svar:

Den politiske vurderinga av om ein søknad skal gjevast prioritet i høve til andre søknader er delegert til fylkeskommunane, som står fritt i si vurdering. Departementet går ikkje inn og overprøver det vedtaket som fylkespolitikarane gjer.

Til grunn for avgjerda i fylkeskommunen ligg kommunale og fylkeskommunale planar. Eg legg til grunn at dei ulike behova for idrettsanlegg er drøfta i desse planane.

Spørsmål nr. 84

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Odd Roger Enoksen

Besvart 21. desember 2001 av utenriksminister Jan Petersen

Spørsmål:

«Hva er begrunnelsen for at Norge, som har vært pådriver i arbeidet for varig fred i Midtøsten, stemmer blankt i Sikkerhetsrådet over resolusjonsforslaget om å utplassere observatører i Gaza og på Vestbredden?»

Begrunnelse:

Lørdag avholdt Norge seg fra å stemme over et resolusjonsforslag i FNs Sikkerhetsråd om å utplassere observatører på den okkuperte Vestbredden og i Gaza. USA nedla veto. Den kritiske situasjonen i Midtøsten er forsterket etter Israels militærangrep den siste uken. Gjennom de pågående israelske aksjonene undergraves Yasir Arafats evne til å pågripe de radikale terrornettverkene. Israel ydmyker i tillegg Yasir Arafat kontinuerlig ved at han i realiteten holdes innestengt i sitt hovedkvarter. Dette fører til at Arafats autoritet blant palestinerne forvitrer. Dette er svært uheldig i forhold til en framtidig fredsprosess. I denne situasjonen vil tilstedeværelse av internasjonale observatører være et viktig bidrag for å stoppe voldsspiralen.

Svar:

Norges arbeid i Sikkerhetsrådet har til formål å bidra til økt internasjonal fred og sikkerhet, slik FN-pakten forutsetter. Det betyr at Rådet må tilstrebe konkret handling og beslutninger som kan ha positiv innvirkning på de spørsmål som drøftes. Dette var også vår grunnholdning i forbindelse med avstemmingen 15. ds. i Rådet over et resolusjonsutkast vedrørende Midtøsten-konflikten. Utkastet var lagt frem av Tunisia og Egypt. Avstemningsresultatet ble 12-2-1. Norge og Storbritannia avstod, USA stemte mot.

Når Regjeringen valgte å avstå, skyldes dette flere forhold:

- Resolusjonen tok ikke tilstrekkelig klar avstand fra terrorisme og vold.
- Resolusjonen manglet den nødvendige balanse i forhold til partene. Norge, som en støttespiller for fredsprosessen, mener at begge parter må gjøre sitt for å bryte voldsspiralen. En resolusjon burde

også gi konkret støtte til de bestrebelsene som har pågått for å få fredsprosessen tilbake på rett spor. Disse bestrebelsene må basere seg på en balansert tilnærming til begge parter dersom de skal ha et realistisk håp om å lykkes.

- Det er Regjeringens målsetting at Sikkerhetsrådet skal kunne bidra positivt til å løse den pågående konflikten i Midtøsten. Dette er kun mulig så lenge Sikkerhetsrådet står samlet bak en resolusjon om Midtøsten. Dette var ikke tilfelle med resolusjonen som kom opp til avstemming den 15. desember, og Regjeringen vurderte dette som negativt for fredsbestrebelsene i Midtøsten.

Disse hensyn var også utslagsgivende for Norges avståelse 20. ds. på et resolusjonsforslag med tilsvarende innhold under den ekstraordinære generalforsamlingen i FN.

Jeg vil få understreke at den norske linjen i Midtøsten-politikken ligger fast. Dette fremgår også klart av innlegget som Norge holdt i Sikkerhetsrådet i forbindelse med avstemmingen. I innlegget fokuserte vi på at:

- Israel må stoppe aksjonene mot palestinerne. De israelske aksjonene bidrar til å underminere hele den palestinske administrasjonen. Faller denne sammen blir det kaos og enda mer vold.
- President Arafat, og det palestinske lederskapet, er palestinerne valgte ledere. Deres fortsatte eksistens er avgjørende for at man skal kunne få fredsprosessen i gang igjen.
- Terrorismen og volden må stoppes. President Arafat må gjøre mer for å stoppe volden og terroren.
- Mitchell-rapportens anbefalinger må iverksettes. Norge vil støtte opp om en observatørmekanisme, men den har mening bare dersom partene klarer å bli enige om opprettelsen av en slik mekanisme.
- Målet for en gjenopptakelse av fredsprosessen er: To stater - én palestinsk og én israelsk - med sikkerhet for både palestinere og israelere.
- Norge vil fortsette å arbeide for å få frem bistand til palestinerne (i egenskap av formann for AHLC - "Ad Hoc Liaison Committee for assistance to the Palestinians").

Spørsmål nr. 85

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Eirin Faldet

Besvart 8. januar 2002 av forsvarsminister Kristin Krohn Devold

Spørsmål:

«På grunn av uenighet om en kontrakt om levering av minerydderpanservogner befinner Hægglunds Moelv og Hærens Forsyningskommando seg i en uoverensstemmelse. Hægglunds Moelv er nå i ferd med å miste arbeidsplasser og kompetanse.

Kan statsråden redegjøre for hva departementet har gjort for at partene skal komme til enighet, og sikre at arbeidsplasser og kompetanse ikke går tapt?»

Begrunnelse:

Hægglunds Moelv er en bedrift som produserer blant annet minerydderpanservogner. Bedriften sysselesetter i overkant av 170 personer innen utvikling, produksjon og logistikkstøtte og har hatt leveranser til kunder i mer enn 15 land.

I 1996 ble det inngått en kontrakt mellom Hægglunds Moelv og Hærens Forsyningskommando på utvikling, produksjon og leveranse av syv minerydderpanservogner. Det har underveis i prosjektet oppstått uenighet mellom de nevnte parter.

Hærens Forsyningskommando har formelt hevet kontrakten før leveransen er ferdiglevert. I forbindelse med denne uoverensstemmelsen, og som et resultat av den usikkerhet det påfører Hægglunds Moelv, har bedriften vært tvunget til å permittere 27 medarbeidere, og kan risikere å miste både intern kompetanse og fremtidige eksportmuligheter. Som det klart fremgår av de nevnte permitteringer befinner bedriften seg allerede i en kritisk fase, hvor rask handling er påkrevet.

Svar:

Stortingsrepresentantens spørsmål berører konflikten mellom Forsvaret og Hægglunds Moelv (HSVM) om kontrakten på leveranse av minerydderpanservogner. Det bes i spørsmål nr. 85 om en redegjørelse for hva jeg har gjort for at partene skal komme til enighet.

På grunn av tekniske problemer med prototypen på minerydderpanservogn har Forsvarets overkommando (FO) siden september 2001 ønsket å terminere kontrakten med HSVM. FO mener at det er kritiske feil ved vogna som representerer et vesentlig kontraktsbrudd. De ønsker derfor å heve kontrakten på grunn av mislighold ("termination by default"). FO har i sin vurdering blant annet bygget på råd fra Regjeringsadvokaten.

HSVM hevder på sin side, med støtte fra sitt advokatfirma BAHHR, at de ikke har misligholdt kon-

trakten. Bedriftens utgangspunkt er videre at hvis FO velger å terminere kontrakten, må dette gjøres ved oppsigelse ("termination by convenience"). Ifølge HSVM innebærer dette at kunden må dekke alle påløpte kostnader og tapt gevinst. FO er uenig i denne forståelsen av kontraktens oppsigelsesbestemmelse. Etter FOs syn vil HSVMs krav i henhold til oppsigelsesbestemmelsen være vesentlig lavere.

FO vil ikke under noen omstendigheter videreføre kontrakten med bedriften, da de mener at minerydderpanservogneren ikke tilfredsstiller kontraktens operative krav. Jeg har lagt dette til grunn og søkt å bidra til en minnelig løsning mellom partene. Jeg har i det lengste forsøkt å bidra til at saken unngår å havne i rettssalen, da dette er en situasjon som ingen er tjent med.

Den 7. desember 2001 la FO frem et endelig tilbud til HSVM. Bedriften har nå fått et tilbud på 75 mill. kroner. Dette ble gjort etter gjentatte forhandlingsmøter og korrespondanse mellom partene. Dette tilbudet ble avvist av HSVM. Tilbudet baserer seg på en kostnadsdelingsmodell. Bedriften på sin side mener de skal kompenseres for alle kostnader og tapt gevinst (125 mill. kroner), noe som innebærer utbetalinger fra FO som ligger svært nært det beløpet FO ville betalt hvis kontrakten ble videreført, eventuelt tapte en rettsak på alle punkter. Dette er etter mitt syn uakseptabelt i lys av at FO anser at bedriften har misligholdt kontrakten.

Det er viktig for meg å understreke at departementet har bidratt til at FO nå har strukket seg vesentlig lenger enn de ville ha gjort uten departementets involvering. FOs tilbud er svært generøst all den tid de anser at det foreligger grunnlag for å heve kontrakten på grunn av mislighold.

I brev datert 13. desember 2001 hevet FO kontrakten med HSVM som følge av mislighold. Bedriften fikk likevel frist til 2. januar 2002 kl. 12.00 til å akseptere Forsvarets forlikstilbud. De har fremdeles ikke gitt noen endelig tilbakesending.

HSVMs advokatfirma BAHHR svarte 20. desember 2001 på Forsvarets hevelseserklæring (av 13. desember). BAHHR informerte blant annet om at de uten ytterligere varsel vil innlede søksmål mot Forsvaret. Regjeringsadvokaten har respondert på dette og pekt på at et slikt søksmål vil kunne medføre at Forsvaret går til motsøksmål.

Mitt utgangspunkt har vært å bidra til et kompromiss mellom partene. Departementet har i løpet av høsten arbeidet aktivt for å få til dette gjennom flere møter som har involvert statssekretæren, embetsver-

ket og bedriftens ledelse. Den vanskelige situasjonen som HSVM er kommet opp i skyldes ikke FO, selv om bedriften har kommunisert dette til utenforstående aktører. Bedriften må konstatere at deres kunde ikke er tilfreds med det leverte produkt, og i forlengelsen av dette burde et kompromiss mellom partene som innebærer en eller annen form for kostnadsde-

ling blitt akseptert. En forventning fra bedriften om kompensasjon fra FO av alle kostnader og tapt gevinst er ikke rimelig verken etter FOs eller min vurdering. Jeg vil avslutningsvis minne om at departementet har bidratt til at HSVM har fått et mer generøst kompensasjonstilbud enn våre juridiske vurderinger tilsier.

Spørsmål nr. 86

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Heidi Grande Røys

Besvart 21. desember 2001 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Norsk Bremuseum i Fjærland har arbeidd med å utvikle ei ny, interaktiv klimautstilling. Ei slik utstilling krev samarbeid med klimaekspertar frå ulike forskingsmiljø. Bremuseet har søkt om, og fått tilsegn frå FUNN-ordninga om tilskott for å finansiere arbeidet for åra 2001, 2002 og 2004. Stortingsfleirtalet har no vedtatt ei avvikling av FUNN-ordninga.

Vil utdannings- og forskningsministeren sørge for at Bremuseet likevel får forskingsmidlar til å vidareføre dette prosjektet?»

Grunngjeving:

Norsk Bremuseum i Fjærland i Sogn har sidan opninga i 1991 hatt nær 750 000 besøkande, noko som gjer museet til eit av dei best besøkte musea utanom storbyane.

Bremuseet har arbeidd ei tid med å utvikle ei ny, interaktiv klimautstilling. Utstillinga tek føre seg klima og klimaendringar og konsekvensar av slike endringar for menneske og samfunn. Bremuseet sin arkitekt, Sverre Fehn, har teikna eit tilbygg til museet for den nye utstillinga. Planlagt opning er til sesongen 2004.

Å utvikle ei slik utstilling krev medverknad av m.a. klimaekspertar frå ulike forskingsinstitusjonar. Eit samarbeid mellom klimaekspertar og Bremuseet er allereie etablert. For å kunne finansiere arbeidet har Bremuseet søkt om, og fått tilsegn, frå FUNN-ordninga om tilskott for åra 2001, 2002 og 2004.

Stortingsfleirtalet har no vedtatt å avvikle FUNN-ordninga, og erstatte denne med ei skatteincentivordning som m.a. ideelle organisasjonar som Norsk Bremuseum ikkje kan nytte seg av.

Svar:

FUNN-ordninga vart etablert for å støtte forskings- og utviklingsprosjekt mellom bedrifter og FoU-institusjonar, for å auke FoU-innsatsen og nyskapinga i næringslivet. Ordninga omfatta alle bedrifter som er skattepliktige i Norge.

FUNN-ordninga vil frå 01.01.02 bli erstatta av ei skattefrådragsordning for bedrifter som i det aktuelle året tilfredsstiller minimum to av desse kriteria: Færre enn 100 tilsette, mindre enn 80 mill. kroner i salsinntekter og mindre enn 40 mill. kroner i balansesum.

Ved vurderinga av søknaden til FUNN-ordninga er Norsk Bremuseum blitt vurdert som bedrift. Korke FUNN-ordninga eller skattefrådragsordninga har i prinsippet ideelle organisasjonar som målgruppe.

Omlag 90 bedrifter som har fått tilsegn om støtte under FUNN-ordninga fell ikkje inn under kriteria for skattefrådragsordninga, i hovudsak fordi dei har for mange tilsette eller for stor omsetning. Dei får dermed i utgangspunktet ikkje utbetalt dei tilsegna som er gitt under FUNN-ordninga i 2002 og seinare år, og vil heller ikkje kunne få skattefrådrag for prosjekta.

Kyrkje-, utdannings- og forskningsdepartementet har ingen midlar som kan nyttast til å kompensere dei bedriftene som ikkje får vidareført prosjekt under FUNN-ordninga. Dette gjeld også Norsk Bremuseum i Fjærland. Museet kan likevel søkje Norges forskningsråd om ordinære prosjektløyvingar for 2003 til vidareføring av prosjektet.

Spørsmål nr. 87

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant Marit Arnstad

Besvart 4. januar 2002 av kultur- og kirkeminister Valgerd Svarstad Haugland

Spørsmål:

«Hvor store må endringene i NRKs distriktskontorstruktur være for at de skal kunne sees på som "omfattende" endringer i den distriktpolitiske profilen, og vil kirke- og kulturministeren kreve spørsmålet forelagt generalforsamlingen dersom NRK planlegger ut fra en omstrukturering hvor man står igjen med 10 regionalkontorer?»

Begrunnelse:

Kirke- og kulturministeren sier i sitt svar 6. desember at KrF ikke har gått bort fra sitt standpunkt om at "omfattende endringer i den distriktpolitiske profilen vil nødvendiggjøre politisk behandling." Når sammenslåing av fire distriktskontor ikke vurderes som omfattende, så må det være grunnlag for å spørre hva man fra statsrådets side betegner som omfattende endringer i denne sammenhengen. Det er fra flere hold gitt uttrykk for at man gjerne så en organisering av NRKs distriktskontorer slik at man satt igjen med fra 6-10 regionale kontorer. Den omorganisering man nå er vitne til kan sees på som en begynnelse på

en slik større omlegging. Selv om statsråden mener at behovet for politisk behandling ikke kan besvares generelt må det kunne stilles spørsmål ved om hun anser en slik større omlegging som tilstrekkelig omfattende for behandling også i NRKs eierskapsorgan.

Svar:

Ifølge vedtektene skal styret i NRK forelegge for generalforsamlingen "alle saker som antas å være av vesentlig, prinsipiell, politisk eller samfunnsmessig betydning." Som nevnt i brevet av 14. desember, legger jeg derfor til grunn at det først og fremst er der endringer i distriktskontorstrukturen vil få direkte og vesentlige konsekvenser for selve programtilbudet at vedtektene stiller krav om behandling i generalforsamlingen.

For øvrig viser jeg til at jeg har bedt Stortingets presidentskap om anledning til å gi en muntlig redegjørelse for Stortinget om Norsk rikskringkasting. Jeg vil her bl.a. komme inn på spørsmål om ansvarsforhold og prinsipper for statlig styring av NRK AS.

Spørsmål nr. 88

Innlevert 18. desember 2001 av stortingsrepresentant May Britt Vihovde

Besvart 4. januar 2002 av kommunal- og regionalminister Erna Solberg

Spørsmål:

«Hva kan gjøres for at asylsøkere som har fått avslag, men som under kollektiv beskyttelse og lang saksbehandlingstid er integrert gjennom arbeid det er sterkt behov for å videreføre, kan søke om arbeidstillatelse uten for mange problemer for arbeidsgiveren, arbeidssøkeren og familien?»

Begrunnelse:

Noen personer og familier kommer i klemme mellom asylopolitikken og en foreløpig ikke iverksatt ny arbeidsinnvandringspolitikk. Et nytt eksempel på dette er familien Gjokaj i Ullensaker som har bodd tre år i Norge. Robert Gjokaj har fast jobb som treblåspedagog i to musikkskoler. Han har vært i arbeid siden sommeren 1999. Ingen visste når behandlingen av asylsøknaden ville være ferdig, eller utfallet av den. Det tok 17 måneder fra den kollektive oppholds-

tillatelsen gikk ut til den individuelle søknaden var ferdig behandlet. Hele tiden var Gjokaj i lovlig arbeid.

Idet vedtaket falt siste uka i november, sto musikkskolene uten lærer fra en dag til en annen. Den midlertidige arbeidstillatelsen Gjokaj hadde, opphørte idet asylvedtaket ble fattet. Dette kom som et sjokk på ham, hans arbeidsgivere og elever. Nærmere 50 elever står uten tilbud. Undervisningen står i fare for å nedlegges en periode.

Musikkskolen i Gjerdrum har forsøkt å finne fast lærer på klarinett i seks år. Stillingene i Gjerdrum og Enebakk har vært lyst ut flere ganger uten at de har fått søkere. Først etter at de fant Robert Gjokaj, som er utdannet musiker og musikkpedagog på høyt nivå, har skolene fått kontinuitet i undervisningen.

Nå har Kommunal- og regionaldepartementet opplyst at Gjokaj hadde rett til å søke arbeids- og oppholdstillatelse fra riket da familien hadde kollek-

tiv beskyttelse. Gjokaj og hans arbeidsgivere spør seg hvorfor ingen informerte om dette før den kollektive beskyttelsen utløp.

Arbeidstilbud fra Gjerdrum kommune og Enebakk kommune ble fylt ut og sendt asyladvokaten for henholdsvis halvannet og ett år siden. Advokaten har unnlatt å sende dem inn. Hun så ingen hensikt i det før asylsøknaden var ferdig behandlet. De berørte har sjekket med to andre advokater med mange utlendingssaker. Ingen av dem var kjent med at det var mulig å fremme arbeidssøknad under perioden med kollektiv beskyttelse.

Gjennom asylsaken var derimot UDI fullt klar over at Gjokaj var i arbeid. Gjokajs arbeidsgiver stiller spørsmål ved UDIs informasjonsplikt og advokatenes plikt til å holde seg informert og har sendt brev til Gjokajs advokat om dette.

Hvis Gjokaj må reise tilbake, vil det ta 1-2 år før han kan forvente få ID-kort og reisedokument som Kosovo-beboer gjennom FN-kontoret der, og søke fra hjemlandet. Han er i så fall i realiteten fraskrevet muligheten til å fortsette jobben sin.

Gjerdrum kommunale musikk- og kulturskole har tilbudt Gjokaj en 100 prosent interkommunal stilling og vil selge tjenestene til de andre musikkskolene for å løse problemet med utlendingslovens hovedregel om 100 prosent stilling fra en arbeidsgiver, som ikke passer for musikkklærere. Gjokaj fyller dermed alle vilkårene for arbeids- og oppholdstillatelse som spesialist.

Familien Gjokaj har tre barn på 5, 7 og 9 år. I forbindelse med kosovokrigen manet utlendingsmyndighetene kommunene til dugnadsinnsats. Familien ble bosatt i Ullensaker i juni 1999. Barna er fullt integrert i nærmiljøet på Jessheim.

I erkjennelsen av at man har hatt store utfordringer og ikke informert om mulighetene til å søke arbeids- og oppholdstillatelse mens man har kollektiv beskyttelse, vil det være rimelig at den lange tiden i Norge er grunnlag for å søke arbeidstillatelse fra riket som en overgangsordning. Dette kan for eksempel løses ved en praksis som sier at dette skal regnes som sterke rimelighetsgrunner slik utlendingsloven åpner for.

UDI har allerede vist forståelse for dette ved å innvilge arbeids- og oppholdstillatelse fra Norge til hjelpepleiere, slik det for eksempel ble gjort til Hanife Gashi fra Kosovo, som jobber ved Lørenskog sykehjem, og hennes familie. De var i samme situasjon.

Kan disse arbeidssøknadene prioriteres og gis en rask behandling? Og er det mulig å gi foreløpig arbeidstillatelse inntil søknaden er realitetsbehandlet?

Svar:

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte

ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, selv om Stortinget nylig har vedtatt en lovendring som åpner for søknad fra Norge. Hensikten med den nylig vedtatte endringen er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen. Lovendringen gir adgang for personer med faglært kompetanse eller sesongarbeidere til å søke om arbeidstillatelse fra Norge. Dette gjelder likevel ikke asylsøkere eller utlending som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad.

Dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner, følger det imidlertid av dagens regelverk at det kan gis adgang til å søke om arbeidstillatelse fra Norge, også for asylsøkere. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Det er viktig å merke seg at selv om en asylsøker får søke om arbeidstillatelse fra Norge, betyr ikke det at han får innvilget søknaden. Vilklårene for å få arbeidstillatelse må være tilstede, hovedregelen er at søkeren har spesialistkompetanse.

Etter at utlendingsloven ble endret 1. januar 2001, kan jeg ikke instruere Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda om skjønnsutøvelse, lovtolking eller avgjørelsen av enkeltsaker etter utlendingsloven. Det betyr at det er opp til Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda som utøvende myndigheter på utlendingsfeltet å fortolke regelverket, herunder om det foreligger sterke rimelighetsgrunner til å la en asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge.

For øvrig legger jeg ved mitt svar til stortingsrepresentantene Karin Andersen, Knut Storberget og Ola D. Gløtvold datert 22. november 2001 om asylsøkere med spesialkompetanse. Kopi av brevet er sendt kommunalkomiteen.

Vedlegg til svar:

Stortingsrepresentantene
Karin Andersen,
Knut Storberget og
Ola D. Gløtvold

Stortinget
0026 Oslo

Deres referanse:

Vår referanse: FPS/ava

Dato: 22.11.2001

ASYLSØKERE MED SPESIALKOMPETANSE

Jeg viser til brev fra dere datert 23. oktober 2001, samt brev fra representanten Knut Storberget datert 2. november 2001.

I 1999 ble det åpnet for at asylsøkere kunne få midlertidig arbeidstillatelse etter asylintervjuet dersom det ikke var tvil om identiteten eller det var aktuelt å bortvise vedkommende. Arbeidstillatelsen er midlertidig og gjelder inntil asylsøknaden er avgjort. Hensikten med å gi asylsøkere lov til å arbeide mens de venter på svar på asylsøknaden sin, er å gi dem muligheten til å være selvhjulpne. Det vil være en fordel både for eventuell hjemreise eller integrering i det norske samfunnet.

En del asylsøkere søker om arbeidstillatelse som spesialist etter at de har søkt asyl. Normalt får de avslag under henvisning til at riktig framgangsmåte ikke er fulgt, uten at myndighetene foretar en vurdering av selve søknaden. Søknader om arbeidstillatelse skal som hovedregel fremmes fra hjemlandet, selv om Stortinget nylig har vedtatt en lovendring som åpner for søknad fra Norge. Hensikten med den vedtatte endringen er å gjøre det enklere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft fra områder utenfor EØS-regionen. Lovendringen gir adgang for personer med faglært kompetanse eller sesongarbeidere til å søke om arbeidstillatelse fra Norge. Dette gjelder likevel ikke asylsøkere eller utlending som oppholder seg i Norge i påvente av utreise etter avslag på asylsøknad.

Årsaken til at asylsøkere ikke får søke arbeidstillatelse fra Norge, er at en slik ordning kan føre til misbruk av asylinstituttet. Personer som ikke frykter forfølgelse vil søke om asyl i Norge, for å kunne lete etter jobb i landet mens myndighetene behandler asylsøknaden. Selve asylsøknaden er i disse tilfellene sjelden begrunnet, og det er grunn til å tro at asylin-

stituttet blir brukt som innfallsport for innvandring til Norge. Behandling av asylsøknader er svært ressurskrevende, og jeg ønsker ikke at ressursene skal brukes på ubegrunnede søknader.

Det er imidlertid adgang til å la en tidligere asylsøker søke arbeidstillatelse fra Norge dersom det foreligger sterke rimelighetsgrunner. Denne adgangen brukes i unntakstilfeller, og det er opp til Utlendingsdirektoratet i første instans og Utlendingsnemnda i klageinstansen å avgjøre om det foreligger slike sterke rimelighetsgrunner i konkrete søknader.

Praksis i direktoratet er å la personer som har hatt kollektiv beskyttelse søke om arbeidstillatelse fra riket dersom de søkte om dette før deres kollektive tillatelse gikk ut. Utlendingsnemnda har videre latt asylsøkere som har startet på studier i Norge søke om oppholdstillatelse på det grunnlaget fra riket.

Deres forslag om å la alle asylsøkere med spesialistkompetanse søke arbeidstillatelse fra Norge, vil være ressurskrevende å gjennomføre. For det første må det avgjøres hvem som har spesialistkompetanse, og dermed kan søke fra riket. Dette krever en realitetsbehandling av søknaden om arbeidstillatelse i direktoratet. For det andre vil en slik ordning favorisere personer som først søker asyl, fordi de kan skaffe seg arbeidstilbud mens de venter på at søknaden om asyl skal avgjøres. Personer som søker fra hjemlandet har ikke denne muligheten, og det kan bidra til at mange ser seg tjent med å først søke asyl og deretter arbeidstillatelse.

Med hilsen

Erna Solberg

Kopi: Stortingets kommunalkomiteé

Spørsmål nr. 89

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Knut Storberget

Besvart 7. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«Vil helseministeren ta initiativ til at Hedmark fylkeskommunes planer om bygging av treningsleiligheter ved Løbakk Psykiatriske Senter likevel blir realisert ved at det gis investeringsstøtte, slik at særlig pasienter i alderen 25-40 år med alvorlig schizofreni får etterlenget og nødvendig hjelp?»

Begrunnelse:

Vi må satse mer på det psykiske helsevernet i Hedmark. Hedmark har landets laveste dekning av

døgninstitusjonsplasser i forhold til folketallet, samtidig som DPS er svakt utbygd. Det er ved reformer i helsevesenet viktig å holde fast ved at satsing på et felt ikke skal ramme et annet. Departementets avslag datert 07.12.01 på Hedmark fylkeskommunens søknad av 27.02.01 bærer preg av å sette et tilbud innunder helsesektoren opp imot et annet. Etter spørsmålstillers oppfatning bør en nettopp i arbeidet med psykisk helsevern evne å ha flere tanker i hodet på en gang. Sektoren er understimulert og mangel på tilbud kan få alvorlige konsekvenser. Det har vi sett så alt for mange ganger i Hedmark allerede, særlig blant

ynge pasienter. Fylkeskommunen vil gjøre noe med dette. Det angjeldende tiltak skulle med hensyn til bygging ha startet 1. desember og være klar til våren 2002.

Departementet bør vurdere denne saken en gang til og ta hensyn til at Hedmark har et betydelig mindre antall døgnplasser på sentralsykehusnivå og døgnplasser i DPS enn målet er bl.a. i Opptappingsplanen. Innsatsen i lokalsykehusområdene bør ikke settes opp mot innsatsen på Sanderud.

Endelig er det ikke intensjonen, selv om det enkelte ganger kan virke slik, at noen reform i helsesektoren, også den statlige overtagelsen av sykehusene, skal bidra til redusert tilbud. Det motsatte er hensikten.

Situasjonen i Hedmark påkaller nå innsats utover det departementet tilkjennegir i sitt avslag.

Svar:

I St.prp. nr. 63 (1997-98) er det vedtatt en kvalitativ og kvantitativ styrking av det psykiske helsevernet både for voksne og for barn og ungdom. I perioden 1999-2006 skal det investeres for 3,783 milliarder kroner i 1998-kroner. Av dette skal totalt 2,902 milliarder kroner investeres i det psykiske helsevernet for voksne og 881 millioner kroner i det psykiske helsevernet for barn og ungdom. I de fylkeskommu-

nale investeringsplanene for perioden 1999-2006 er det imidlertid fremmet ønsker om å realisere investeringsprosjekter for til sammen ca. 6,1 milliarder kroner, hvorav ca. 4,7 milliarder kroner i psykisk helsevern for voksne og ca. 1,4 milliarder kroner i psykisk helsevern for barn og unge. Dette tilsier at det må prioriteres strengt mellom de ulike investeringsprosjektene innenfor det enkelte fylke.

Ved utgangen av 2001 er samtlige fylkeskommunale opptappingsplaner behandlet både i Helsetilsynet og i departementet. Gjennom denne behandlingen har det blitt foretatt en grundig gjennomgang og vurdering av tjenestetilbudet i det enkelte fylke og hvilken utbygging som må til for å nå målene i St.prp. nr. 63. På bakgrunn av fylkeskommunenes godkjente planer og de merknader som er gitt av departementet i godkjenningsbrevene, har departementet utarbeidet et forslag til fylkesvis fordeling av investeringsmidler for resten av opptappingsperioden, dvs. 2002-2006. Forslaget vil bli lagt frem for de statlige regionale helseforetakene til vurdering og uttalelse. Foretakene vil da på selvstendig grunnlag måtte vurdere behovet for bygging av treningsleiligheter ved Løbakk Psykiatriske Senter. Når listen etter hvert blir ferdigbehandlet med eventuelle endringer etter innspill fra foretakene, blir den å anse som en investeringsplan for det enkelte foretak.

Spørsmål nr. 90

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Martin Engeset

Besvart 28. desember 2001 av samferdselsminister Torild Skogsholm

Spørsmål:

«De nye bomstasjonene på E6 nord for Moss har allerede flere ganger skapt lange køer pga. at myntapparatene ikke har fungert. Dette skaper naturlig nok stor irritasjon blant bilistene, forsinkelser og økte belastninger på andre veier i distriktet som bilistene velger isteden, i tillegg til at forståelsen for bomprosjektet blir ytterligere svekket.

Er det noe statsråden kan gjøre for at disse problemene ikke skal bli et fast innslag i mange år fremover?»

Svar:

Køsituasjonen på E6 er bare i begrenset grad blitt forverret etter start av innkrevingen. Det er fortsatt kødannelser på E6 uavhengig av bomstasjonsetableringen. Dette er noe vi dessverre må leve med inntil E6 er bygd ut med tilstrekkelig kapasitet. Bomstasjonsetableringen har noen ganger forverret disse køproblemene. Arbeidet med å løse disse problemene

har vært og vil bli høyt prioritert både i Statens vegvesen og Østfold bompengeselskap.

Problemerkene med myntautomatene, skyldes først og fremst brukerfeil/hærverk (utenlandsk mynt, papir, skruer o.l.). Når slikt skjer på de mest trafikkbelastede tidspunkter, kan det bli opphopning av trafikk. Vegvesenet og bomselskapet har en klar prosedyre som innebærer at når det tekniske utstyret er årsak til kødannelser på E6, blir stasjonen gratis å passere, slik at trafikken kan passere uhindret. Dette har skjedd 2 ganger i løpet av de 3 første driftsukene.

Kapasiteten på stasjonen bedres fra dag til dag, da flere og flere bilister kjøper abonnement. Belastningen på mynt- og manuelle felt blir dermed tilsvarende mindre.

Vegvesenet i Østfold vurderer fortløpende sammen med bomselskapet informasjonstiltak som kan føre til at enda flere kjøper abonnement. Ved oppstart var det ca. 8 000 abonnementsavtaler. 3 uker senere var antallet abonnementer ca. 20 000. Det in-

dikerer at flere nå passerer i abonnementsfeltene enn i mynt- og manuelle felt i rushtiden. Det forventes fortsatt økning i antall abonnementer.

En betydelig økning av antall abonnementer kom-

binert med at trafikantene etter hvert venner seg til kjøremønsteret i bomstasjonene, forventes å fjerne køproblemene knyttet til bomstasjonen.

Spørsmål nr. 91

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Vidar Bjørnstad

Besvart 4. januar 2002 av justisminister Odd Einar Dørum

Spørsmål:

«Mener statsråd Odd Einar Dørum at det er gjort tilstrekkelig innsats fra norske myndigheter for å hjelpe den norske studenten ved University of South Alabama når det gjelder rettshjelp, og synes statsråden at norske studenter har et godt nok rettsvern i sine respektive studieland?»

Begrunnelse:

Gjennom norske medier har vi kunnet lese om en norsk student som et halvt år før han var ferdigutdannet bioingeniør ble utvist fra University of South Alabama i USA. ANSA har engasjert seg i saken, men kan av naturlige årsaker ikke bistå med økonomisk hjelp. Saken har nå kommet til den føderale domstolen i South Alabama. Studenten tok selv initiativ til rettssaken for å få fullført sine studier. Å føre rettssak i USA påfører den norske studenten store ekstrakostnader som ikke samsvarer med rammene for en students økonomi. Det kan derfor nå se ut som om den norske studenten må gi opp saken og dermed tape 3,5 års studium. Justisminister Odd E. Dørum har i et radiointervju i P4 uttalt at han ikke vil gripe inn for å hjelpe denne studenten, og at studenter som får vanskeligheter i utlandet får tilstrekkelig hjelp av Utenriksdepartementet. Denne saken berører et område som handler om norske studenter rettssikkerhet i utlandet, derfor er det av betydning hva norske myn-

digheter bidrar med i en sak som denne. Den norske studenten har fått avslag på tilgang til fri rettshjelp på bakgrunn av at denne saken ikke er alvorlig nok.

Svar:

En søknad om fri rettshjelp må fremsettes overfor fylkesmannen, i dette tilfellet fylkesmannen i Oslo og Akershus, i det det etter rettshjelploven er fylkesmannen som har avgjørelsesmyndigheten når det gjelder søknad om fri rettshjelp fra norsk borger bosatt i utlandet. Ved telefonisk henvendelse til fylkesmannen i Oslo og Akershus får Justisdepartementet opplyst at studenten så vidt fylkesmannen kan se, ikke har søkt om fri rettshjelp hos norske myndigheter til dekning av utgifter i forbindelse med at han er suspendert fra University of South Alabama. Professor Anders Bratholm har for øvrig nylig henvendt seg til Justisdepartementet på vegne av studenten om fri rettshjelp og ble ved brev av 11.12.2001 herfra orientert om det samme.

Ellers er det norsk utenrikstjeneste som kan bistå nordmenn i utlandet i situasjoner som denne. Så vidt jeg vet, har vårt generalkonsulat i Miami allerede engasjert seg i saken på vegne av studenten. Om man ikke er tilfreds med den bistand man måtte få fra generalkonsulatet, er det i så fall naturlig å ta saken opp med Utenriksdepartementet.

Spørsmål nr. 92

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Ursula Evje

Besvart 9. januar 2002 av utdannings- og forskningsminister Kristin Clemet

Spørsmål:

«Vil statsråden ta initiativ til å få startet kvalitetsutvikling og kvalitetskontroll i norsk skole for å komme på et tilfredsstillende internasjonalt nivå?»

Begrunnelse:

Gjennom flere år har det kommet signaler om at noe er alvorlig galt i den norske utdanningen. OECD-rapporten som nylig ble offentliggjort, avslører norske skolebarns manglende lese- og skriveferdigheter, matematikkunnskaper samt en utagerende adferd som synes å bre om seg. Det store mangfoldet av ulike rapporter som har blitt publisert de senere år om alvorlige problemer i den norske skolen krever en gjennomgang av innholdet i opplæringssystemet.

Det er ikke noe som tyder på at den norske befolkning er mindre mottakelige for læring eller er mindre intelligente enn før. Undervisningsmetodene, pedagogikken, og de resultater som er avdekket gjennom undersøkelser må komme i søkelyset.

Statsråden inviterte i VG 6/12-2001 befolkningen til debatt om hvordan norsk skole kan gjøres bedre. Dette er et prisverdig initiativ, men folk har gjennom valgresultatet denne høsten sagt sitt. Det ønskes forandring og kvalitativt faglig gode resultater, også i skolen.

Nå er det et politisk flertall for å se på nye løsninger som kan heve og sikre kvaliteten i utdanningssystemet. Det burde derfor være unødvendig å vente helt til det nye kvalitetsutvalget har kommet med sin innstilling 1. april 2003. Vedtakene i Mjøs-utvalgets innstilling gir en god mulighet til å iverksette tiltak ovenfra i utdanningssystemet, og videreføre disse prinsipper videre gjennom hele utdanningskjeden.

Aftenposten skrev 25/11-2001 om en undersøkelse som viser at én av tre hovedfagsstudenter ved Universitetet i Oslo gir opp underveis. Verst er ressurstapet ved det Utdanningsvitenskapelige Fakultet, hvor under halvparten av studentene fullfører sin påbegynte utdannelse.

En hovedfagsstudent i pedagogikk ved det Utdanningsvitenskapelige Fakultet sier til avisen "nye kunne vært gjort annerledes for å ivareta studentene. - Mange er nok frustrert over for lite oppfølging, og hopper av når de føler at de ikke får god nok hjelp." Når frafallet er så stort på universitetet generelt, og på Det Utdanningsvitenskapelige Fakultet spesielt, må det være alarmerende.

Sistnevnte fakultet burde være selve fyrtårnet for resten av utdanningssystemet, når det gjelder undervisningsmetoder og læringseffektivitet. Dette kan

være et alvorlig varsku om at utdanningskjeden ikke fungerer tilfredsstillende.

Svar:

OECD-rapporten som nylig ble offentliggjort, viste at norske skoleelever ikke markerer seg i toppsjiktet i lese-, naturfag- og matematikkferdigheter, men plasserer seg på gjennomsnittet sammenliknet med elever i andre OECD-land. Dette kan vi ikke si oss tilfreds med, og jeg vil gjøre mitt for å øke kvaliteten på opplæringen.

Et av de tiltakene som er fremmet fra Regjeringens side for å bedre norske elevers lese- og skriveferdigheter, er å øke timetallet i norsk med tre timer på småskoletrinnet. Det er viktig at vi samtidig følger opp med bruk av kvalitetsvurderinger i opplæringen, slik at vi kan følge med på utviklingen i elevenes ferdigheter. Norge deltar i flere internasjonale undersøkelser om læringsutbytte. PISA (Programme for International Student Assessment) er en av disse, men i tillegg kan nevnes TIMMS (Third International Mathematics and Science Study), PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study) og SITES (Second International Technology in Education Study). I tillegg til å delta i internasjonale undersøkelser er det viktig at vi utvikler gode norske kvalitetsindikatorer, slik at vi kan følge utviklingen nasjonalt. Departementet legger stor vekt på at indikatorene skal være i tråd med målene i opplæringen.

Den statlig finansierte satsingen på kvalitetsutvikling i grunnskolen er konsentrert om kompetanseutvikling, utviklingsarbeid, forsøk og vurdering, samt pedagogisk bruk av IKT. Det legges vekt på en innsats lokalt, der disse virkemidlene samordnes. Kvalitetsutviklingen skal bidra til bedre vilkår for den enkelte elevs læring og utvikling. Satsingen skal i størst mulig grad være knyttet til arbeidet i den enkelte kommune og skole.

Norge ligger på topp internasjonalt i bruk av ressurser på opplæringen. Utfra dette må vi kunne kreve at vi får adskillig bedre resultater. Når vi ikke ligger på topp i internasjonale undersøkelser om skoleferdigheter, må vi tenke kritisk på hvor vi setter inn innsatsen for å få økt kvalitet.

Som ledd i innsatsen for å få en kvalitativt bedre opplæring er det nedsatt et utvalg som skal vurdere innhold, kvalitet og organisering av grunnopplæringen. Utvalget skal levere sin innstilling innen 1. april 2003. Evalueringen av grunnskolereformen skal også være slutført våren 2003. Dette vil gi et godt grunnlag for den videre utvikling av den norske grunnopp-

læringen. Det betyr imidlertid ikke at skolen ikke skal være gjenstand for fornying før våren 2003. Det pågår kontinuerlig et utviklingsarbeid lokalt. I tillegg vil sentrale utviklingsmidler bli benyttet mer systematisk til videreutdanning og til å vise frem eksempler på gode skoler.

Dårlig gjennomstrømning og høyt frafall på studietilbud ved universitetene er bekymringsfullt. Stortinget har derfor ved behandling av Innst. S. nr. 337

(2000-2001), jf. St.meld. nr. 227 (2000-2001) lagt til rette for omfattende endringer ved de høgre utdanningsinstitusjonene slik at studentene skal lykkes bedre med sine studier. Institusjonene vil styrke oppfølgingen av den enkelte student. Innføringen av et nytt finansieringssystem og endret studiefinansiering vil videre premiere kvalitet og gi økonomiske incentiver til økt gjennomstrømning. Tiltakene vil bli iverksatt senest fra og med høsten 2003.

Spørsmål nr. 93

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Morten Lund

Besvart 9. januar 2002 av finansminister Per-Kristian Foss

Spørsmål:

«Vil finansministeren ta initiativ til å frita fjernvarmeanlegg for moms i Nord-Norge, slik at konkurransevidningen i forhold til el-avgiften opphører?»

Begrunnelse:

El-avgift er fritatt for moms i de tre nordligste fylkene, mens fjernvarmeleveranser er pålagt moms. Med subsidiering av elektrisitet blir blant annet energigjenvinning mindre konkurransedyktig enn i resten av landet. Dette er en konkurransevidning som også av miljømessige grunner bør rettes opp. Spillvarme fra smelteverket i Mo, energigjenvinning fra avfall i Tromsø, Sortland og Bodø er store restvarmekilder som kan utnyttes bedre. Mange boligområder prosjektert for vannbåren varme blir utkonkurrert og ender opp med elektrisk fyring, mens fornybare varmekilder ligger rett utenfor døren. Salg av fjernvarme bør likestilles med salg av elektrisitet, og fjernvarmeleveranser bør derfor fritas for moms på lik linje med el-avgift.

Svar:

Innledningsvis vil jeg bemerke at det ikke skal oppkreves avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres til Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvæangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord, se Stortingets årlige avgiftsvedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft § 1 fjerde ledd.

I forhold til merverdiavgiften er det merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 9 gitt et fritak ved omsetning av elektrisk kraft til husholdningsbruk i fylkene Finnmark, Troms og Nordland. Fritaket ble vedtatt samtidig med innkreving av merverdiavgiften i 1970 og er først og fremst begrunnet ut fra de klima-

tiske forholdene i Nord-Norge. Når det i spørsmålet fra representanten Lund er uttalt at "El-avgift er fritatt for moms i de tre nordligste fylkene, .." legger jeg til grunn at det er fritaket i merverdiavgiftsloven § 16 første ledd nr. 9 det siktes til. Jeg legger videre til grunn at det som ønskes er et tilsvarende merverdiavgiftsfritak for energi som leveres til husholdninger i disse fylkene fra fjernvarmeanlegg. Et slikt merverdiavgiftsfritak ville innebære at det innføres en ordning med nullsats på slik omsetning. Det vil si at fjernvarmeprodusentene får fradrag for inngående merverdiavgift på sine anskaffelser, men slipper å beregne utgående merverdiavgift på omsetningen av fjernvarmen (satsen er null). Et slikt merverdiavgiftsfritak vil kun omfatte leveranser til husholdningsbruk. Næringsdrivende som anskaffer slik energi til bruk i sin avgiftspliktige virksomhet vil imidlertid kunne fradragføre merverdiavgiften i sitt avgiftsoppgjør med staten. På denne måten vil merverdiavgiften ikke bli en kostnad for disse.

Jeg vil vise til at myndighetene har valgt å støtte fjernvarme og andre former for enøk-tiltak gjennom tilskudd på utgiftssiden. Det er i saldert budsjett for 2002 bevilget 269 millioner kroner over statsbudsjettet til energifondet, i tillegg vil fondet bli tilført om lag 200 millioner kroner på årsbasis fra et påslag i overføringstariffen. Dette fondet forvaltes av Enova SF, som blant annet støtter fjernvarme som et ledd i arbeidet med en mer effektiv energibruk.

Etter mitt syn er det mest hensiktsmessig å stimulere fjernvarme og andre former for enøk-tiltak på denne måten, fremfor å komplisere virkemiddelbruken ved å innføre subsidier også gjennom merverdiavgiftssystemet.

På dette grunnlag vil jeg ikke nå ta initiativ til å foreslå merverdiavgiftsfritak for energi som leveres til husholdningsbruk fra fjernvarmeanlegg.

Spørsmål nr. 94

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Olav Gunnar Ballo

Besvart 7. januar 2002 av helseminister Dagfinn Høybråten

Spørsmål:

«I en reportasje i Dagbladet den 18/12-01 beskrives situasjonen for en gutt på 14 år som har bulimi og som får ernæringen intravenøst, men som likevel planlegges utskrevet fra Sentralsykehuset i Akershus denne uka. Moren er engstelig for de medisinske konsekvensene av utskrivningen, og motsetter seg derfor denne.

Vil statsråden ta initiativ til at tilbudet til personer med spiseforstyrrelser bedres?»

Begrunnelse:

En person som får sondeernæring for sin spiseforstyrrelse må antas å ha en svært alvorlig lidelse som krever langvarig og tett oppfølging av kvalifisert helsepersonell, først i institusjon, og deretter i hjemmemiljøet. Det er allment faglig akseptert at spiseforstyrrelser er mentalt betinget, og at disse ikke primært er forårsaket av fysiske årsaker. Dersom behandlingstilbudet til denne gruppen av pasienter er så dårlig at sykehus skriver ut pasienter som mottar sondeernæring, oppfatter undertegnede dette som alarmerende, særlig med bakgrunn i de ressurser som er satt inn knyttet til opptrappingsplanen for psykisk helse, og som jo skulle bidra også til å styrke tilbudet til pasienter med spiseforstyrrelser.

Svar:

La meg først understreke at det er uakseptabelt at personer med spiseforstyrrelser ikke får nødvendig

hjelp. Når det gjelder tilbudet til personer med spiseforstyrrelser vil Regjeringen prioritere oppfølging av Strategiplan mot spiseforstyrrelser innenfor rammen av opptrappingsplanen for psykisk helse. Det vil bli satset på videre utvikling av kunnskap og kompetanse i forhold til å forstå og behandle spiseforstyrrelser.

I forbindelse med det videre arbeidet med opptrappingsplanene for det psykiske helsevern vil det bli en forsterket fokusering på utvikling av desentraliserte utrednings- og behandlingstilbud så vel som spesialiserte tiltak mot spiseforstyrrelser.

De regionale helseforetak har fått et særskilt ansvar for å bygge ut behandlingstilbudene til mennesker med spiseforstyrrelser i samsvar med Strategiplan mot spiseforstyrrelser, herunder å vurdere behov og behandlingsskapasitet for denne pasientgruppen. Sosial- og helsedirektoratet vil få i oppdrag å følge opp kompetansebyggingen på området.

I tillegg er det under oppbygging et særskilt tilbud ved Haukeland sykehus som skal ha kompetanse til å hjelpe de sykeste inntil foretakene har fått bygget ut tilstrekkelig regional kompetanse. Tiltaket er direkte statlig finansiert med 3 mill. kroner i 2001. For 2002 er tiltaket tildelt 7 mill. kroner gjennom styringsdokumentet for Helse Vest RHF.

Samtidig vil jeg understreke at god behandling av denne pasientgruppen forutsetter samlet innsats fra flere forvaltningsnivåer og instanser samt samarbeid mellom somatiske og psykiske helsetjenester.

Spørsmål nr. 95

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 3. januar 2002 av fiskeriminister Svein Ludvigsen

Spørsmål:

«Fiskefusk har vært i fokus den siste tiden. Det fremstår derfor underlig at rettledningstjenesten og kontrollapparatet reduseres. Det vises i denne forbindelse til at Region Nordland er omorganisert, der man har fjernet 13 av 19 kontor. Selv om denne omorganiseringen ikke har svart til forventningene, vil denne bli mønster for andre regionkontor. Denne har heller ikke vært politisk behandlet.

Hvordan ser statsråden på denne svekkelsen av

rettledningstjenesten og kontrollapparat som man her ser?»

Svar:

Spørsmålet omhandler omorganiseringen av ytre fiskerietat, hvor antallet fiskerikontor reduseres, og den svekkelse av rettledningstjenesten og kontrollapparatet en mener å se her.

Jeg vil understreke at omorganiseringen av ytre fiskerietat ikke innebærer en nedbygging eller svek-

kelse av etaten. Målet er å organisere etaten slik at den på best mulig måte er i stand til å møte dagens og fremtidens utfordringer.

Fiskeridirektøren er gitt fullmakt "til å etablere en fiskerikontorstruktur som anses mest mulig hensiktsmessig ut fra servicetilbud, ressursbruk, utnyttelse av kompetanse mv."

Fiskeridirektørens modell innebærer en reduksjon av antallet kontorsteder, men med gjennomgående betydelig større kontor.

Bakgrunnen for dette er at etaten i dag har helt andre oppgaver og står foran andre utfordringer enn det som var tilfellet på 70-tallet, da nåværende kontorstruktur ble etablert. Jeg kan bl.a. nevne at etterspørselen av de tradisjonelle tjenestene i rettledningstjenesten er sterkt redusert. Revolusjonerende endringer i infrastrukturen siden 70-tallet, samt dagens IKT-samfunn, tilsier en annen kontorstruktur. Regelverket som styrer norsk fiskerinæring, er betydelig mer komplekst og omfangsrikt enn det som var tilfellet på 70-80-tallet. Dette krever større tverrfaglige kompe-

tansesentre for å kunne yte den service som må kunne forventes. Utviklingen mot døgnåpen forvaltning gjennom bruk av ny teknologi, og etableringen av kommunale servicekontorer som kan løse oppgaver for, eller formidle kontakt til, det statlige forvaltningsapparat, åpner nye muligheter for det offentlige til å betjene brukerne på en bedre måte, også innenfor fiskerisektoren.

Jeg er av den oppfatning at ytre fiskerietat med den foreslåtte kontorstruktur i langt større grad vil være i stand til å ivareta næringsaktørenes behov og utøve den nødvendige ressursforvaltning og kontroll, enn med dagens struktur.

Når det gjelder tiltak mot fiskefusk, ble direktoratets innsats styrket i 2001 gjennom Stortingets ekstrabevilgning på 8 mill. kroner i revidert budsjett. Denne innsatsen videreføres og trappes opp i 2002 gjennom den betydelige budsjettøkning som Fiskeridirektoratet har fått. Jeg viser til at det i tildelingsbrevet er øremerket 12 mill. kroner av budsjettøkningen til ressurskontroll.

Spørsmål nr. 96

Innlevert 19. desember 2001 av stortingsrepresentant Karl-Anton Swensen

Besvart 4. januar 2002 av landbruksminister Lars Sponheim

Spørsmål:

«Det er gitt regler om at bønder som ikke følger beitereglene risikerer å få redusert tilskuddene sine av landbruksmyndighetene. Dette medfører at landbruksmyndighetene fremstår både som "aktor" og "dommer" og at bøndene selv må bringe saken inn for domstolene om saken skal prøves rettslig.

Mener statsråden denne dobbeltrollen er rettssikkerhetsmessig forsvarlig, og kan statsråden tenke seg å foreslå en ordning med klagenemnd eller at myndighetene må fremme saken inn for domstolene?»

Begrunnelse:

For fem år siden ble det gitt pålegg til bøndene om å ha husdyr på bås på beite i minst åtte uker i året. Dette pålegget gjelder bare kyr som står fast på bås.

De første årene ble det gitt dispensasjoner for å gi rom for til å bygge om driftsbygningene og andre nødvendige omstillinger. I år har det ikke blitt gitt dispensasjoner i slikt omfang som i 1999 og 2000.

Flere forhold bør vurderes når man ser på beitebestemmelsene. Klimatiske forhold og forholdene i beiteområdet for øvrig bør medtas. Kyrne er ute på regnvåte beiteområdene, vil kunne ødelegge området. Dyrene vil også kunne oppleve mistrivsel.

To bønder i Indre Salten unnlot i sommer å ha

kyrne sine ute på beite på grunn av at beiteområdene var våte pga. mye nedbør. Disse to har nå fått inndratt produksjonstilskudd på henholdsvis 35 000 og 70 000 kroner.

For disse to bøndene vil dette med stor sannsynlighet medføre at disse må avvikle driften.

Siden mange bønder holder til i områder med svak og ensidig næringsstruktur vil en reduksjon eller fjerning av produksjonstilskudd nærmest innebære et yrkesforbud for de som rammes. I tillegg må bøndene selv gå til rettssak om avgjørelsene skal prøves rettslig.

Denne saken reiser ikke bare aspekter om dyrevern, men i aller høyeste grad rettssikkerhetsmessige spørsmål. Det er landbruksmyndighetene som har ansvaret for produksjonstilskottet. Disse er også gitt hjemmel til etter eget skjønn å redusere produksjonstilskottet om forskriftene, bl.a. beiteforskriften, ikke er overholdt.

Dette innebærer at landbruksmyndighetene både har funksjon som "aktor" og "dommer". Man kan reise berettiget tvil om man ikke bør vurdere en egen uavhengig nemnd som behandler spørsmål om reduksjon av produksjonstilskudd og/eller at landbruksmyndighetene må fremme saken for domstolsbehandling om disse ønsker en reduksjon av produksjonstilskottet.

Svar:

Forholdet som ligger til grunn for tilskuddsmessige reaksjoner i disse tilfellene gjelder brudd på forskrift om hold av storfe og svin. Kravet om at storfe eldre enn 6 måneder skal slippes på beite i minimum 8 uker i løpet av sommerhalvåret ble innført fra 1. januar 1997. Kravet om mosjon ble imidlertid allerede forskriftsfestet 18.10.1992, noe som ga brukerne 4 beitesesonger til å tilpasse seg kravet før ordningen trådte i kraft. Totalt innebærer dette at bestemmelsen har vært gjeldende i 9 beitesesonger, og kravet må derfor forutsettes å være kjent for alle brukere som har storfe. Brukerne har også hatt god tid til å tilpasse seg kravet.

Ordningen ble innført for å gi dyr som står på bås hele året, mulighet for fri bevegelse og mosjon i en minimumsperiode om sommeren. Ut fra et dyrevelferdsmessig synspunkt kan det ikke være tvil om at dette er meget positivt for dyrene. Av hensyn nettopp til dyrevelferden er det bestemt at det skal være meget tungtveiende årsaker til dispensasjon fra ordningen. Selv om enkelte brukere opplever at kravet til beiting medfører ekstra arbeid både med dyrene og med grasdekket, er ikke dette tilstrekkelige argumenter for å gi dispensasjon.

Vi opplever en stadig større fokusering på dyrevelferd både i vårt eget land og internasjonalt. Kravet om fri luft og mosjon er av de faktorer som får stor oppmerksomhet.

Produksjonstilskudd i jordbruket omfatter blant annet ordningen Tilskudd til husdyr. Søkere av tilskuddet må oppfylle vilkårene som er nedfelt i Generell forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket fastsatt 1. juli 1999 nr. 782. Denne forskriften inngår i det forskriftsheftet som sendes alle søkere av produksjonstilskudd, slik at produsentene må forutsettes å ha kunnskap om innholdet i regelverket.

I § 3, nr. 2 i overnevnte forskrift heter det: "All produksjon og omsetning av jordbruksprodukter fra driftsenheten må oppgis i søknaden og må være i samsvar med gjeldende lover og forskrifter for jordbruksdrift, jf. § 9."

Jeg vil også sitere forskriftens § 9 annet ledd: "Dersom landbrukseiendommen har vært drevet i strid med gjeldende lover og forskrifter som regulerer husdyrhold og - produksjon og planteproduksjon, kan alt produksjonstilskudd trekkes eller kreves tilbakebetalt. Dette gjelder selv om det ikke er regnet ut produksjonstilskudd for den ulovlige produksjonen. Produksjonstilskudd kan også trekkes dersom det fra eiendommen er omsatt jordbruksprodukter som det ikke er svart omsetningsavgift for."

Jeg vil understreke både rimeligheten og betydningen av vilkåret om at det ikke utbetales fullt tilskudd til produksjon som ikke er i overensstemmelse med gjeldende lover og forskrifter som regulerer driften. Man kan ikke godta at produsenter som bry-

ter regelverket skal kunne få fullt tilskudd for denne produksjonen uten reduksjon i utbetalingen.

Det er veterinærmyndighet som skal vurdere om det foreligger et brudd på dyrevernbestemmelsene, og som avgir uttalelse om hvor alvorlig bruddet er. Men det er landbruksforvaltningen i kommunen som mottar søknaden om tilskudd, som skal fastsette den tilskuddsmessige reaksjonen. Det må foretas en individuell skjønnsmessig vurdering i hvert tilfelle ut fra faktum i saken. Det legges blant annet vekt på om det har vært tilsvarende brudd på regelverket tidligere. Jeg har fått opplyst at for de to produsentene er det nå fastslått henholdsvis annen og fjerde gangs brudd på bestemmelsene om mosjon i en minimumsperiode om sommeren.

Ved beregningen av trekkets størrelse har landbruksforvaltningen i de aktuelle kommunene fastsatt trekket ut fra antall dyr som skulle vært på beite i 2001. I spørsmålet er det vist til at to produsenter har fått trekk på henholdsvis 35 000 og 70 000 kroner. Det er ut fra de opplysninger jeg har fått ikke riktig. Fylkesmannen i Nordland oppgir at i det ene tilfellet ble det gjennomført et trekk på 38 500 kroner, og at trekket ble fordelt på to søknadsomganger etter anmodning fra brukeren. I det andre tilfellet har kommunen fastsatt et trekk på 25 000 kroner.

Jeg vil understreke at produsentene har klagerett både på vedtak om det foreligger brudd på dyrevernbestemmelsene og på senere vedtak vedrørende utmålingen av tilskuddet. Vedtak som er truffet i medhold av forskriftene kan påklages etter lov av 10.02.67 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kap. VI.

Generell forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket § 11 opplyser søkerne om klageadgangen og at vedtak truffet av kommunen kan påklages til fylkesmannen. Ingen av de to produsentene har nyttet sin klagerett vedrørende størrelsen på trekket i tilskuddet.

Jeg vil framheve at det etter forskriften foretas en vurdering av om produsentene er berettiget tilskudd og om det eventuelt er grunnlag for trekk i det beregnede tilskuddet. Det er åpenbart at man må kunne fastsette vilkår knyttet til tildeling av tilskudd, og at man som hovedregel ikke utbetaler fullt tilskudd for ulovlig produksjon. De eventuelle trekk som gjennomføres er ikke en reaksjon i strafferettslig forstand.

Som for andre vedtak truffet i offentlig forvaltning, kan avgjørelsen etter bestemmelsene i lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål bringes inn for Sivilombudsmannen eller eventuelt fremmes for domstolene.

Jeg vil derfor avslutningsvis framholde at behandlingsmåten i dette tilfelle oppfyller kravene til rettssikkerhet for produsentene, og at det ikke er behov for å etablere noen ordning med klagenemnd.